

Kaupungin vuoden 2020 talousarvio ja vuosien 2021 - 2022 taloussuunnitelma

2246/02.02.00/2019

KHALL 25.11.2019 § 303

Kuntalain 110 §:n (10.4.2015 410/2015) mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Alijäämän kattamisvelvollisuus on kytketty tilinpäätöksen osoittamaan kertyneeseen alijäämään, ja se on katettava viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Kuntalaissa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvio on oikeudellisesti sitova, mutta taloussuunnitelma on vain ohjeellinen muilta osin kuin alijäämän kattamiseksi esitettävien toimenpiteiden osalta.

Talousarvion laadinnassa on huomioitu kaupunginvaltuuston strateginen tahtotila, jonka mukaan Pyhäjärven kaupungin ja sen tytäryhtiöiden talouden tasapaino luo edellytykset strategiassa asetettujen tavoitteiden materiaaliselle edistämiseksi. Konsernin talouden tasapainon tavoitetilana on, ettei yksikään kuntalain erityisessä vaikeassa taloudellisessa

asemassa olevan kunnan talouden tunnusluvuista toteudu tilinpäätöksessä.

Kunta voi joutua arviointimenettelyyn ensinnäkin silloin, kun se ei pysty kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää lain 110 §:ssä säädettyssä määräajassa eli viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voi käynnistyä edelleen myös talouden tunnuslukujen raja-arvojen perusteella, jotka mainitaan Kuntalain 118 §:ssä.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki tulee voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

Talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina Pyhäjärven kaupungin talous pysyy kuntalain 118 §:n mukaisten kriisikuntamenettelyä koskevien säännösten mukaisten raja-arvojen paremmalla puolella osittain:

- Kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa: Pyhäjärven kaupungilla ei ole vuoden 2018 taseessa kertynyttä alijäämää.
- Kunnan konsernitaseeseen on kertynyt alijäämää viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa asukasta kohden:
Pyhäjärven kaupungin vuoden 2018 konsernitaseessa ei ole kertynyttä alijäämää.

- Kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat

1. Kuntakonsernin vuosikate on ilman myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen.
Pyhäjärven kaupungin konsernin vuosikate vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 1.215.334 euroa. Koska Pyhäjärven kaupungin vuoden 2019 talousarvion vuosikate on negatiivinen, arvioidaan myös konsernitilinpäätöksen vuodelta 2019 painuvan negatiiviseksi.
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
Pyhäjärven kaupungin tuloveroprosentiksi vuodelle 2020 on päätetty 21,75 %. Koko maan painotettu keskimääräinen veroprosentti vuodelle 2020 on 19,97 %. Raja-arvona tuloveroprosentille vuonna 2020 on 20,97 %.
3. Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla.
Pyhäjärven kaupungin kuntakonsernin lainamäärä tilinpäätöksessä 2018 oli 8.065 €/asukas. Koko maan kuntakonsernien keskimääräinen lainamäärä vuonna 2018 oli 6.540 €/asukas. Raja-arvo kuntakonsernin lainamäärälle vuonna 2018 oli 9.810 €/asukas.
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Pyhjärven kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 69,2 %. Suhteellinen velkaantuneisuus prosentti on noussut kuntakonsernissa, koska Pyhjärven kaupunki (emoyhtiö) on nostanut lainaa investointien sekä negatiivisen vuosikatteen vuoksi sekä Kiinteistö Oy Rillankivi (tytäryhtiö) uuden 6-kerroksisen asuin-/liikekerrostalon rakentamista varten.

Kuntalain 110.3 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Pyhjärven kaupungin talousarvioesityksessä vuodelle 2020 kunnallisverotulojen kertymäksi on arvioitu 14.800.000 euroa tuloveroprosentin ollessa 21,75 %. Talousarviovuoden kiinteistöverokertymäksi on arvioitu 1.270.000 euroa sekä yhteisöveron tuotoksi 4.500.000 euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2020 yhteensä 17.940.000 euroa. Talousarviovuonna 2020 Pyhjärven kaupunki on saajana verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa. Erona aiempiin vuosiin vuonna 2020 kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot erotetaan peruspalvelujen valtionosuudesta. Uudistus yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää sen läpinäkyvyyttä. Valtionosuuspäätös annetaan kuluvan vuoden lopussa.

Talousarvioesityksessä ulkoiset toimintatuotot ovat 3.764.563 euroa sekä toimintakulut ovat 43.859.986 euroa. Toimintakatteeksi muodostuu -40.095.423 euroa. Vuosikate on talousarvioesityksessä -1.514.423 euroa. Poistojen ja poistoeromuutoserien jälkeen vuoden 2020 talousarvion tilikauden alijäämäksi jää -3.138.848 euroa.

Pyhjärven kaupunki aloitti rakennemuutokseen varautumisen vuoden 2016 keväällä. Talouden tasapainottamistoimikunta aloitti toimintansa, jonka johdosta kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.6.2016 ensimmäisen tasapainottamisohjelman vuosille 2016 - 2019. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.6.2018 § 51 Pyhjärven kaupungin talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019 – 2021. Talouden tasapainottaminen tulee jatkumaan vuoden 2020 aikana.

Talousarvioesityksessä vuodelle 2020 investointien yhteismääräksi on arvioitu 1,34 M€:a. Suurin investointi tulevana vuonna on keskuskoulun korjausinvestointi.

Pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi arvioidaan tuloslaskelman ja investointien talousarvioesitysten mukaan 5,9 M€. Vuoden 2020 talousarvotietojen mukaan Pyhjärven kaupungin lainakanta 31.12.2020 olisi yhteensä noin 33 M€ sekä asukasta kohti laskettuna noin 6.470 €/asukas.

Tekninen lautakunta on käsitellyt 5.11.2019 § 58 toimialansa talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen. Sivistyslautakunta on käsitellyt talousarvioasiaa 5.11.2019 § 86.

Kaupunginhallitus päätti 1.7.2019 § 187 Pyhjärven kaupungin laadintaohjeista talousarvioon vuodelle 2020 sekä taloussuunnitelmaan vuosille 2021 - 2022.

Kaupunginhallituksen ja johtoryhmän talousarvioseminaari järjestettiin 8.11.2019. Seminaarissa käsiteltiin talousarviota laadinnan sen hetkisessä tilanteessa. Valmistelijat saivat myös seminaarissa ohjeistusta talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaan.

Liitteenä nro 4

- Pyhjärven kaupungin vuoden 2020 talousarvio sekä vuosien 2021 – 2022 taloussuunnitelma.

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus hyväksyy Pyhjärven kaupungin vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 – 2022 taloussuunnitelman sekä päättää esittää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallitus päättää antaa hallintotoimelle oikeuden tehdä teknisiä korjauksia talousarviokirjaan.

Päätös:

Pauliaukusti Haapanen esitti, että taloussuunnitelmasta vuodelta 2022 investointien kustannuspaikalta 648 ”Kulttuurin ja liikunnan monitoimitalo” varattu 1.120.000 €:n määräraha siirretään vuodelle 2020.

Eeva-Riitta Pappila ja Heikki Koski kannattivat esitystä. Pauliaukusti Haapanen veti esityksensä pois. Heikki Koski veti kannatuksensa pois.

Pauliaukusti Haapanen poistui kokouksesta klo 18.35.

Asko Kauranen esitti, että investointeihin Honkavuoren hiihtokeskuksen parkkipaikkojen ja huoltohallin rakentamiseen varataan 165.000 €:n määräraha vuoden 2020 talousarvioon. Esitys koskee vain investointia. Heikki Koski ja Eeva-Riitta Pappila kannattivat esitystä.

Raija Leppäharju esitti sivistystoimen vuoden 2020 talousarvioon 5.000 €:n määrärahan oppilaiden iltapäivän välipalan monipuolistamiseen. Jorma Leskinen kannatti esitystä.

Jorma Leskinen ja Raija Leppäharju kannattivat kaupunginjohtajan päätösesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kaksi pohjaehdotuksesta poikkeavaa kannatettua muutosehdotusta asiasta, Asko Kaurasen ja Raija Leppäharjun, joten on suoritettava kaksi äänestystä.

Puheenjohtaja teki äänestysjärjestys ja -tapaesityksen. Äänestys suoritetaan kädennostoäänestyksenä. Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen äänestysjärjestyksestä ja -tavasta.

Ensimmäisessä äänestyksessä Asko Kaurasen esitys: Investointeihin Honkavuoren hiihtokeskuksen parkkipaikkojen ja huoltohallin rakentamiseen varataan 165.000 € määräraha vuoden 2020 talousarvioon.

Suoritettussa äänestyksessä Asko Kaurasen esitystä kannattivat Asko Kauranen, Eeva-Riitta Pappila, Heikki Koski. Kaupunginjohtajan päätösehdotusta (pohjaehdotusta) kannattivat Jorma Leskinen ja Raija Leppäharju.

Puheenjohtaja totesi ensimmäisen äänestyksen tulokseen viitaten, että Asko Kaurasen esitys on tullut kaupunginhallituksen päätökseksi äänestyksen tuloksena 3-2, poissa kaksi.

Jorma Leskinen ja Raija Leppäharju jättivät asiaan kirjalliset eriävät mielipiteet kirjattavaksi pöytäkirjaan.

Pöytäkirjan liitteenä nro 2
- kirjalliset eriävät mielipiteet.

Puheenjohtaja teki äänestysjärjestys ja -tapaesityksen. Äänestys suoritetaan kädennostoäänestyksenä. Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen äänestysjärjestyksestä ja -tavasta.

Toisessa äänestyksessä Raija Leppäharjun esitys:
Raija Leppäharju esitti sivistystoimen talousarvioon 5.000 €:n määrärahan oppilaiden iltapäivän välipalan monipuolistamiseen.

Suoritettussa äänestyksessä kaupunginjohtajan päätösehdotusta (pohjaehdotus) kannattivat Asko Kauranen, Heikki Koski ja Eeva-Riitta Pappila. Raija Leppäharjun esitystä kannattivat Raija Leppäharju ja Jorma Leskinen.

Puheenjohtaja totesi toisen äänestyksen tulokseen viitaten, että kaupunginjohtajan päätösehdotus on tullut kaupunginhallituksen päätökseksi äänestyksen tuloksena 3-2, poissa kaksi.

Kaupunginhallitus hyväksyi muilta osin Pyhäjärven kaupungin vuoden 2020 talousarvion ja vuosien 2021 – 2022 taloussuunnitelman sekä päätti esittää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen mukaisesti.